

Právo a judikatúra v praxi

10|2024

Výber z najzaujímavejších nových rozhodnutí súdov

Obsah:

- 1. Zisťovanie existencie a obsahu dohody o vyplňovacom práve ako skutková otázka**
Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Cdo/147/2020 zo dňa 31. 5. 2022
- 2. K spoluzavineniu škody na zdraví policajta, ak sa pred použitím donucovacích prostriedkov nepokúsil zistiť totožnosť osoby výzvou na nadiktovanie osobných údajov**
Rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 3Co/57/2023 zo dňa 4. 4. 2024
- 3. Vylúčenie prípustnosti odvolania a dovolania**
Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/90/2022 zo dňa 31. 5. 2022
- 4. Vznik nemajetkovej ujmy v dôsledku trestného stíhania**
Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/280/2019 zo dňa 31. 5. 2022
- 5. K možnosti spochybnenia znaleckého posudku ohľadom všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti vyjadreniami realitných kancelárií**
Rozsudok Krajského súdu Košice sp. zn. 2Co/2/2024 zo dňa 18. 7. 2024
- 6. K možnosti rozhodnúť o plnení v splátkach bez straty výhody splátok, ak sa žalobca k návrhu na splátky nevyjadril**
Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 14CoCsp/4/2024 zo dňa 25. 6. 2024
- 7. K okruhu pasívne legitimovaných subjektov pri podaní návrhu na strpenie práva prechodu a prejazdu, ak je dotknutý pozemok aj vo vlastníctve nezistených vlastníkov**
Uznesenie Krajského súdu Žilina sp. zn. 7Co/52/2024 zo dňa 13. 6. 2024
- 8. Schodok na zverených hodnotách musí byť preukázaný inventarizáciou podľa zákona o účtovníctve; uznanie dlhu zamestnancom nezakladá domnienku jeho existencie**
Rozsudok Krajského súdu Žilina sp. zn. 9CoPr/3/2023 zo dňa 26. 3. 2024
- 9. K vzťahu s.r.o. a konateľa, ktorý nie je zároveň jej spoločníkom, ako k vzťahu dvoch blízkych osôb**
Rozsudok Krajského súdu Košice sp. zn. 6Co/153/2023 zo dňa 23. 1. 2024
- 10. Krátenie náhrady nemajetkovej ujmy za zásah do práva na súkromný život pozostalých, ak zosnulý zomrel po tom, čo nastúpil do auta s vodičom, ktorý požil alkohol**
Rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 13Co/66/2023 zo dňa 6. 2. 2024
- 11. (Ne)vyhovenie návrhu predloženia prejudiciálnej otázky súd nemusí zdôvodňovať**
Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/150/2022 zo dňa 6. 9. 2023
- 12. K nutnosti určenia, ktorá časť započítavaných pohľadávok zanikla, ak sa započítava viacero pohľadávok v súčte prevyšujúcom pohľadávku, voči ktorej započítanie smeruje**
Uznesenie Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 43CoKR/21/2023 zo dňa 28. 3. 2024
- 13. K neplatnosti zmluvy o prevode nehnuteľnosti na syna a jeho manželku za účelom ich spoločného bývania, ak títo pri jej uzavretí zatajili, že uvedený úmysel v skutočnosti nemajú**
Rozsudok Krajského súdu Trnava sp. zn. 10Co/152/2022 zo dňa 31. 1. 2024
- 14. Bez dôvodné obohatenie bez právneho dôvodu vs. neplatnosť právneho úkonu**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/157/2022 zo dňa 25. 10. 2023
- 15. K platnosti dojednania, že sa v prípade smrti prenajímateľa mení nájom na dobu neurčitú na nájom na dobu určitú a vypovedať ho môže len nájomca**
Rozsudok Krajského súdu Trenčín sp. zn. 17Co/60/2022 zo dňa 31. 1. 2024

1. Zisťovanie existencie a obsahu dohody o vyplňovacom práve ako skutková otázka

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Cdo/147/2020 zo dňa 31. 5. 2022

Anotácia:

Najvyšší súd SR sa v dovolacom konaní vyjadril k odlíšeniu skutkových zistení súdu a právnych zistení súdu a k požiadavke, aby dovolaním napadnutá právna otázka predstavovala jediný a výlučný dôvod, pre ktorý nebolo žalobe vyhovie-
nené.

Právna veta:

- I. Pokiaľ súd na základe výsledkov dokazovania zisťuje existenciu a obsah dohody o vyplňovacom práve, rieši aj skutkové otázky. Výsledkom tejto činnosti súd sú aj skutkové zistenia a z nich vyvedené aj skutkové (nie len právne) závery súdu. Hodnotiaci skutkový záver súdu, ktorý tvorí podstatu tohto výsledku, nepredstavuje právne posúdenie. Tento skutkový záver súdov nemožno v dovolacom konaní úspešne spochybniť – dovolací súd je totiž viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP), a to aj vtedy, keď je v dovolaní spochybňovaný (aj) skutkový stav zistený odvolacím súdom.
- II. Žalobkyňou zadané právne otázky špecifikované v bode 11. tohto uznesenia by mohli mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP iba vtedy, ak by výsledok ich riešenia (posúdenia a vyhodnotenia) odvolacím súdom predstavoval jediný a výlučný dôvod, pre ktorý nebolo jej žalobe vyhovie-
nené. Žalobkyňa ale tieto otázky nastolila v inej situácii, v ktorej zamietnutie jej žaloby opodstatňoval aj samotný záver súdu, že žalobe nebolo možné vyhovieť z dôvodu, že žalobkyňa nepredložila písomnú zmluvu o vyplňovacom práve, ktorá jej bola spolu s celou zmluvnou dokumentáciou odovzdaná Slovenskou sporiteľňou, a.s. (ktorej predloženie a teda preukázanie jej platnosti zaťažovalo žalobkyňu, ktorá si túto dôkaznú povinnosť nesplnila), na základe čoho súd nemal možnosť urobiť posúdenie zmluvných podmienok vyplnenia zmenky.

Predmetné „dovolacie“ otázky sa teda v okolnostiach tohto dovolacieho konania netýkali takých záverov, výlučne na ktorých spočíva dovolaním napadnuté rozhodnutie. Takto dovolateľkou nastolené otázky majú v danom prípade povahu (len) akademickú, ktorej zodpovedanie dovolacím súdom by nemohlo viesť k zrušeniu alebo zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia. Pritom cieľom civilného sporového konania (aj pred dovolacím súdom) je poskytnúť reálnu ochranu právam, nie riešiť teoretické otázky, ktorých výsledok sa nijako nepremietne do právnej sféry procesných strán.

Právna oblasť: Civilné právo procesné

Právny inštitút: Dovolanie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z. z. – § 421 ods. 1 písm. b)

2. K spoluzavineniu škody na zdraví policajta, ak sa pred použitím donucovacích prostriedkov nepokúsil zistiť totožnosť osoby výzvou na nadiktovanie osobných údajov

Rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 3Co/57/2023 zo dňa 4. 4. 2024

Anotácia:

K služobnému zákroku príslušníkov policajného zboru voči žalovanému došlo potom, čo sa žalovaný nepreukázal dokladmi totožnosti. Medzi stranami bolo sporné len to, či služobný zákrok bol vykonaný zákonne, či počas služobného zákroku došlo zo strany žalovaného k neuposlušnosti výzvy, resp. pokynu policajta a či žalovaný počas nastupovania do auta kládol príslušníkovi policajného zboru (poškodenému) odpor, čím mu spôsobil úraz. Vykonaným dokazovaním – výpoveďami svedkov a záznamov týchto svedkov z predmetnej udalosti mal súd za preukázané, že žalovaný pri nastupovaní do motorového vozidla kládol príslušníkom policajného zboru aktívny odpor, odmietol nastúpiť do motorového vozidla, pričom následkom tohto aktívneho odporu (priľahnutím prsta), došlo k zraneniu príslušníka policajného zboru – poškodeného.

Právna veta:

Z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že žalobca v priebehu celého konania netvrdil a nijako nepreukázal, že by potom, čo žalovaný oznámil policajtom, že doklad totožnosti pri sebe nemá, policajti poskytli žalovanému súčinnosť, napr. tým spôsobom, aby im žalovaný nadiktoval svoje osobné údaje, ktoré si policajti mohli osvedčiť na mieste samom so stálou službou na útvere Policajného zboru zo služobného vozidla prostredníctvom rádiostanice a po vylustrovaní generálií žalovaného v informačnom systéme, mohlo dôjsť k stotožneniu sa s osobou žalovaného. Spoluzavinenie poškodeného podľa § 441 Občianskeho zákonníka spočíva v tom, že príslušníci policajného zboru porušili prevenčnú povinnosť v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka, pretože nevykonali všetky opatrenia, ktorými by zabránili tomu, aby vôbec došlo k situácii, ktorá si vyžadovala použitie donucovacích prostriedkov. Pokiaľ by príslušníci policajného zboru vyhodnotili inak situáciu na mieste samom, kde malo dôjsť k poraneniu Y., tak s najväčšou pravdepodobnosťou by k žiadnemu zraneniu poškodeného príslušníka policajného zboru nebolo došlo.

Právna oblasť: Občianske právo, Správne právo

Právny inštitút: Prevenčná povinnosť, Škoda, Policajný zbor

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 415, § 441
171/1993 Z. z. – § 18, § 50 ods. 3, § 51 ods. 1 písm. c), § 52 ods. 1 písm. a)
73/1998 Z. z. – § 48 ods. 3 písm. n), § 136

3. Vylúčenie prípustnosti odvolania a dovolania

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/90/2022 zo dňa 31. 5. 2022

Anotácia:

V prejednávanej veci súd prvej inštancie uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom rozhodol o výške trov odvolacieho a dovolacieho konania. Proti tomuto uzneseniu podal dovolateľ sťažnosť, ktorú súd prvej inštancie uznesením vydaným zákonným sudcom zamietol. Proti tomuto rozhodnutiu podal dovolateľ odvolanie, ktoré odvolací súd napadnutým uznesením odmietol, pretože smerovalo proti uzneseniu, proti ktorému podľa § 357 CSP nie je odvolanie prípustné. Toto uznesenie odvolacieho súdu dovolateľ napadol dovolaním.

Právna veta:

V zmysle uvedeného, ak zákon proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie vylučuje prípustnosť odvolania ako riadneho opravného prostriedku, tým skôr je vylúčená i prípustnosť dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. A teda ak zákon proti uzneseniu súdu prvej inštancie vydanému zákonným sudcom, ktorým zamietol sťažnosť proti uzneseniu vydanému vyššou súdnou úradníčkou o výške trov konania, nepripúšťa odvolanie, nemožno proti tomuto rozhodnutiu úspešne podať ani dovolanie.

Právna oblasť: Civilné právo procesné

Právny inštitút: Opravné prostriedky, Odvolanie, Dovolanie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z. z. – § 355 ods. 2

4. Vznik nemajetkovej ujmy v dôsledku trestného stíhania

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/280/2019 zo dňa 31. 5. 2022

Anotácia:

Dovolateľ za právne otázky, ktoré dosiaľ neboli v rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu SR vyriešené považoval „či v prípade, ak trestné konanie vedené voči žalobcovi bolo právoplatné zastavené alebo bol v ňom oslobodený spod obžaloby, pretože skutok pre ktorý bol trestne stíhaný nebol trestným činom, vzniká žalobcovi automaticky a bez ďalšieho nemajetková ujma, ktorú je z hľadiska závažnosti potrebné odškodniť priznaním náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch“ a „či v prípade, ak bolo voči žalobcovi vedené trestné konanie, ktorého výsledkom bolo právoplatné odsúdenie, má táto skutočnosť vplyv na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za iné trestné konanie, ktoré bolo voči nemu zastavené alebo v ktorom bol oslobodený spod obžaloby, pretože skutok pre ktorý bolo vedené nie je trestným činom.“

Právna veta:

Ak trestné stíhania v súvislosti, s ktorými sa dovolateľ domáha náhrady nemajetkovej ujmy, nemali vplyv na jeho podnikanie, nemali vplyv na jeho rodinný život, nemali vplyv na stratu zamestnania, nebolo preukázané, že boli podstatnou príčinou zmeny bydliska a zníženia dôstojnosti, tak nemožno konštatovať, že tieto trestné stíhania mali za následok vznik nemajetkovej ujmy dovolateľa.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Náhrada nemajetkovej ujmy

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 514/2003 Z. z. – § 8

5. K možnosti spochybnenia znaleckého posudku ohľadom všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti vyjadreniami realitných kancelárií

Rozsudok Krajského súdu Košice sp. zn. 2Co/2/2024 zo dňa 18. 7. 2024

Anotácia:

V konaní o zrušení a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti podal žalovaný odvolanie, v ktorom namietal, že stanovenie všeobecnej hodnoty majetku nebolo v súlade s vyhláškou č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku.

Právna veta:

Predmet zisťovania všeobecnej hodnoty nie je taký komplikovaný, že by bolo bezvýhradne nutné opätovné dokazovanie znaleckým ústavom, čo správne vyhodnotil súd prvej inštancie po zistení, že takéto dokazovanie je v rozpore so zásadou hospodárnosti a je neúčelné, pričom je irelevantné, či bolo alebo nebolo zrušené predchádzajúce uznesenie súdu prvej inštancie. Subjektívny pocit žalovaného ohľadne hodnoty nehnuteľností (ovplyvnený možno aj citovou väzbou), neznamená, že znalecké posudky, odlišujúce sa skutočne nie v zásadnej miere, sú nesprávne. Tu je potrebné uviesť, že súd vzal za berný posledný znalecký posudok s najvyšším ohodnotením, pričom tento posudok žalovaným predložené vyjadrenia realitných kancelárií nemajú silu spochybníť.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Znalecký posudok, Určenie hodnoty nehnuteľnosti

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z. z. – čl. 15, § 191, § 206, § 207, § 208

6. K možnosti rozhodnúť o plnení v splátkach bez straty výhody splátok, ak sa žalobca k návrhu na splátky nevyjadril

Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 14CoCsp/4/2024 zo dňa 25. 6. 2024

Anotácia:

Sporové strany uzatvorili zmluvu o spotrebiteľskom úvere, ktorou žalobca poskytol žalovanej úver, ktorý žalovaná mala platiť v pravidelných mesačných splátkach. Žalovaná porušila svoju povinnosť splácať úver v dohodnutých mesačných splátkach. Žalovaná v priebehu sporu vznesla požiadavku, aby mohla platiť dlh v splátkach v sume 150,- eur mesačne k 15. dňu v mesiaci. Žalobca sa po prvom pojednávaní k uvedenej skutočnosti nevyjadril, hoci mu bola doručená zápisnica z pojednávania. Preto súd prvej inštancie uvedenej požiadavke žalovanej vyhovel a podľa § 232 ods. 4 CSP jej priznal právo uhrádzať dlh v uvedených mesačných splátkach.

Právna veta:

V posudzovanom prípade súd prvej inštancie umožnil žalovanej splácať dlh v mesačných splátkach, avšak bez toho, aby súčasne rozhodol o možnosti straty výhody splátok v dôsledku platobnej nedisciplinovanosti. Odvolací súd považuje v tomto smere úvahu súdu prvej inštancie za nesprávnu, keď umožnil žalovanej splácať dlh v splátkach bez možnosti straty výhody splátok, nakoľko tak došlo až k neprimeranému zásahu do práv žalobcu. Z obsahu súdneho spisu totiž jednoznačne vyplýva, že základom prejednávaneho sporu bola počiatočná platobná nedisciplinovanosť žalovanej so splácaním mesačných splátok úveru. Už len z tejto premisy nie je podľa názoru odvolacieho súdu udržateľné uloženie povinnosti žalovanej zaplatiť dlh v mesačných splátkach, bez možnosti straty výhody splátok, len s odôvodnením, že žalobca sa k návrhu žalovanej nevyjadril. Podľa názoru odvolacieho súdu by nebolo spravodlivé opätovné rozvrhnutie dlhu žalovanej do mesačných splátok bez toho, aby sa veriteľovi, resp. žalobcovi poskytla primeraná ochrana pre prípad pokračovacej platobnej nedisciplinovanosti žalovanej so splácaním dlhu.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Splnenie dlhu

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z. z. – § 232 ods. 2, ods. 3, ods. 4
40/1964 Zb. – § 53 ods. 9, § 565

7. K okruhu pasívne legitimovaných subjektov pri podaní návrhu na strpenie práva prechodu a prejazdu, ak je dotknutý pozemok aj vo vlastníctve nezistených vlastníkov

Uznesenie Krajského súdu Žilina sp. zn. 7Co/52/2024 zo dňa 13. 6. 2024

Anotácia:

Napadnutým uznesením súd prvej inštancie zamietol návrh žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadala, aby súd uložil žalovanému povinnosť strpieť právo vstupu, prechodu peši a prejazdu motorovými a nemotorovými vozidlami v prospech pozemku žalobkyne a žalovaných 2/ až 4/

ako spoluvlastníkov, z ktorých jeden žalovaný bol nezistený vlastník zastúpený Slovenským pozemkovým fondom.

Z dôvodu zákonnej lehoty na vydanie neodkladného opatrenia nebolo možné vyzvať žalovaných na vyjadrenie sa k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, musel vychádzať len tvrdení a dôkazov predložených žalobkyňou spolu so žalobou a návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia.

Právna veta:

Nariadeniu tohto neodkladného opatrenia podľa názoru odvolacieho súdu nebráni ani námietka týkajúca sa identifikácie žalovaného v rade 2/ a jeho statusu ako „zisteného“, či neznámeho vlastníka a v nadväznosti na to i procesnej subjektivity žalovaného v rade 2/, s čím súvisí aj pasívna vecná legitimácia SPF. Za rozhodujúce odvolací súd považoval, že neodkladné opatrenie smeruje len a výlučne voči žalovanému v rade 1/, ktorý je tým, kto svojím konaním právo prechodu cez dotknuté pozemky, znemožňuje. Bez ohľadu na to, ako sa v priebehu ďalšieho konania vyrieši otázka ustálenia okruhu sporových strán, podstatné je, že vydaním neodkladného opatrenia v rozsahu uvedenom vo výroku tohto uznesenia nijakým spôsobom nemôže dôjsť k porušeniu akýchkoľvek práv a oprávnení žalovaného v rade 2/, ktorý je navyše na strane oprávnených osôb z tohto neodkladného opatrenia, a nie strane povinného (tým je len žalovaný v rade 1/). V posudzovanom prípade by v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia na účely jeho vydania bolo postačujúce, ak by na strane žalovanej vystupoval len ten, kto výkonu práva vstupu, prechodu peši a prejazdu cez predmetné pozemky bráni, t.j. v danom prípade žalovaný v rade 1/.

Právna oblasť: Civilné právo procesné

Právny inštitút: Neodkladné opatrenie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z. z. – § 60, § 133, § 325 ods. 2 písm. d)
40/1964 Zb. – § 151o ods. 3

8. Schodok na zverených hodnotách musí byť preukázaný inventarizáciou podľa zákona o účtovníctve; uznanie dlhu zamestnancom nezakladá domnienku jeho existencie

Rozsudok Krajského súdu Žilina sp. zn. 9CoPr/3/2023 zo dňa 26. 3. 2024

Anotácia:

Žalobca predložil uznanie dlhu žalovaným zamestnancom a inventarizačný zápis. Žalobca sa snažil súdu preukázať existenciu finančného rozdielu 20.538,09 a že na predajni vznikol iba zavinením žalovanej na preukázanie svojich tvrdení nepredložil žiadne dôkazy, tieto ani neoznačil. V priebehu konania nepredložil na overenie zákonnosti a správnosti vykonanej inventarizácie potrebné účtovné doklady, nedoložil, že by žalovaná v súvislosti so zisteným schodkom sa dopustila trestného činu či už krádeže alebo sprenevery a že by výlučne vlastným zavineným protiprávnym konaním pôsobila žalobcovi škodu vo výške, ako bola vyčíslená v ním predloženom inventárnom súpise.

Právna veta:

- I. V pracovnoprávných vzťahoch uznanie dlhu nezakladá domnienku existencie dlhu, a to bez ohľadu na to, či zamestnanec o premlčaní vedel alebo nevedel. Zamestnávateľ je stále povinný preukázať nielen existenciu dlhu ale i zamestnancovo zavinenie. Takáto pozícia je v záujme racionálne vyváženého vzťahu zamestnávateľ/zamestnanec akceptovateľná. V pracovnoprávných vzťahoch sa neuplatňuje domnienka existencie trvania dlhu. Uznanie záväzku nahradiť škodu v požadovanej výške nič nemení na skutočnosti, že právnym dôvodom vzniku záväzku môže byť len zavinené protiprávne konanie zamestnanca, s ktorým Zákonník práce spája jeho zodpovednosť za vzniknutú škodu. Preukázanie zavinenia zamestnanca a jeho formy (nedbalé či úmyselné) pritom v súdnom konaní zafažuje zásadne zamestnávateľa.
- II. Nakoľko inventarizácia hotovosti na stredisku predložená žalobcom neobsahovala náležitosti, či už účtovného záznamu alebo inventárneho súpisu tak, ako má na mysli zákon o účtovníctve, najmä z neho nevyplývajú výsledky vyplývajúce z porovnania skutočného stavu majetku a záväzku s účtovným stavom podľa účtovníctva, nemal odvolací súd preukázaný ani základ nároku žalobcu uplatňovaného v konaní.

Právna oblasť: Občianske právo, Pracovné právo

Právny inštitút: Náhrady v pracovnom práve, Zodpovednosť za škodu na zverených hodnotách

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 558
311/2001 Z. z. – § 184, § 189, § 191 ods. 3

9. K vzťahu s.r.o. a konateľa, ktorý nie je zároveň jej spoločníkom, ako k vzťahu dvoch blízkych osôb

Rozsudok Krajského súdu Košice sp. zn. 6Co/153/2023 zo dňa 23. 1. 2024

Anotácia:

Rozhodnutie bolo vydané v súvislosti s uplatnením nároku vyplývajúceho z porušenia predkupného práva. Pre posúdenie veci sa v predmetnom spore ukázala ako podstatná otázka, či je možné považovať (dlhoročného) konateľa spoločnosti s ručením obmedzeným za osobu blízku samotnej spoločnosti. Súd 1. inštancie v uvedenom smere uzavrel, že konateľ a spoločnosť majú vzťah blízkych osôb.

Krajský súd Košice ako odvolací súd však s názorom prvoinštančného súdu nesúhlasil. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na stanoviská viacerých slovenských súdov, ktoré konštatovali, že za osobu blízku právnickej osobe možno považovať aj fyzickú osobu, ktorá je jej spoločníkom, členom či zamestnancom; pokiaľ je fyzická osoba jediným spoločníkom a konateľom spoločnosti, treba podľa súdov považovať vzťah spoločníka/konateľa a spoločnosti za vzťah dvoch blízkych osôb. Uvedený názor bol ale podľa Krajského súdu Košice prijatý predovšetkým s ohľadom na majetkové prepojenie spoločníka (a v predmetných prípadoch zhodou okolností zároveň konateľa) a spoločnosti. Pokiaľ je však fyzická osoba len konateľom (a nie zároveň aj spoločníkom), nemá podľa názoru Krajského súdu Košice so spoločnosťou taký vzťah, z ktorého by bolo možné bez preukázania ďalších súvislostí konštatovať, že ide o vzťah dvoch blízkych osôb.

Právna veta:

- I. V súdnej praxi badať snahu rozšíriť pojem blízkej osoby, a to pomocou analógie (§ 853 OZ) i na právnické osoby. Tak je tomu najmä pri aplikácii pojmu „blízka osoba“ vo vzťahu k prevodu spoluvlastníckeho podielu na blízku osobu. Avšak aj v takom prípade musí vzťah konajúceho subjektu a „blízkej osoby“ vykazovať určité vlastnosti. Možno tak uvažovať najmä v prípade, ak je fyzická osoba spoločníkom, členom alebo zamestnancom právnickej osoby alebo má k nej iný obdobný vzťah a súčasne sa jej pomery právnickej osoby podstatným spôsobom dotýkajú.
- II. V prejednávanej veci z výpisu z obchodného registra, ktorý je verejne prístupný a zo zhodných tvrdení sporových strán v konaní odvolací súd zistil, že D. E. B. bol iba konateľom žalovaného a neboli prezentované žiadne iné skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné dospieť k záveru, že by D. B. pociťoval ujmu žalovaného (a naopak) ako vlastnú. Pokiaľ teda súd prvej inštancie vyvodil záver o vzťahu žalovaného a D. E. B. ako blízkych osôb iba z tej skutočnosti, že D. E. B. bol konateľom žalovaného, tento záver nemá oporu v súdnej praxi, odvolací súd ho považuje za nesprávny.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Právne úkony, Vlastnícke právo

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 116

10. Krátenie náhrady nemajetkovej ujmy za zásah do práva na súkromný život pozostalých, ak zosnulý zomrel po tom, čo nastúpil do auta s vodičom, ktorý požil alkohol

Rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 13Co/66/2023 zo dňa 6. 2. 2024

Anotácia:

Rozhodnutie bolo vydané v spore o ochranu osobnosti, v ktorom pozatáli žiadali náhradu nemajetkovej v peniazoch. Táto bola požadovaná z dôvodu zásahu do práva na ich súkromný a rodinný život, ktorý bol spôsobený usmrtením ich synov, resp. súrodencov, ktorí zahynuli pri dopravnej nehode. V rámci konania sa okrem iného riešila aj otázka výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Pri jej určovaní súd zdôraznil, že ju ovplyvňujú tiež okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu osobnostných práv. V uvedenom smere vyzdvihol osobitne to, že zosnulí nastúpili do vozidla, hoci vedeli, že jeho vodič pred jazdou požil alkoholické nápoje. Súd ďalej vyhodnotil, že v danom prípade nebolo nevyhnutné zo strany spolujazdcov podstupovať zvýšené riziko nehody spojené s šoférom automobílu pod vplyvom alkoholu, pretože neexistoval osobitný (napr. zdravotný) dôvod, prečo by tak mali urobiť.

Súd napokon skonštatoval, že aj keď pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy nie je potrebné určovať mieru spoluzavinenia na vzniku škodlivého následku, malo by sa na ňu prihliadať. Sumu priznanej nemajetkovej ujmy teda v nadväznosti na zistené spoluzavinenie zosnulých príbuzných primerane znížil.

Právna veta:

- I. Správne súd prvej inštancie pristúpil k redukcii priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy.
- II. Nie nutnosťou zo strany súdu pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy percentuálnym spôsobom vypočítať spoluzavinenie poškodeného práve v takomto špecifickom prípade akým je určenie výšky peňažnej náhrady, ktorá nepochybne je predmetom úvahy súdu, no nepochybne súd prvej inštancie túto skutočnosť bral do úvahy a táto skutočnosť mala vplyv na výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. V každom prípade podľa názoru odvolacieho súdu je nutné ustáliť výšku spoluzavinenia poškodených v rozsahu cca 33%, nakoľko je nepochybné, že pre rozumne zmyslajúceho človeka je obrovským rizikom to, aby nastúpil do vozidla, o ktorom vie, že vodič pred jazdou požil alkoholické nápoje, pričom táto miera rizika podľa názoru odvolacieho súdu je v danom prípade neakceptovateľná, hlavne s poukazom na skutočnosť, že žalovaný v 1. rade požíval alkoholické nápoje pred nehodou spolu s poškodenými z tejto dopravnej nehody.
- III. Takéto konanie by prípadne bolo akceptovateľné len v prípade, že by nenastúpením do motorového vozidla, ktoré má viesť osoba pod vplyvom alkoholu mohla hroziť omnoho závažnejšia ujma, teda to, že by došlo k nejakému náhlemu poškodeniu zdravia a je nutné bezodkladne zabezpečiť lekársku starostlivosť, ktorá nie je iným spôsobom dosiahnuteľná, no v tomto prípade nešlo o takúto extrémnu situáciu, a preto je nepochybné, že konanie poškodených sa spolupodieľalo na vzniku týchto fatálnych následkov bez ohľadu na to, že k dopravnej nehode došlo v dôsledku neprimeranej rýchlosti, ktorou viedol motorové vozidlo žalovaný v 1. rade. Nepochybne však k tomuto konaniu došlo na základe precenenia jeho jazdeckých schopností spôsobeného práve vplyvom alkoholu, čo je všeobecne známou skutočnosťou.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Ochrana osobnosti, Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Z. z. – § 13 ods. 2

11. (Ne)vyhovenie návrhu predloženia prejudiciálnej otázky súd nemusí zdôvodňovať

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/150/2022 zo dňa 6. 9. 2023

Anotácia:

Dovolatelia okrem iného namietali, že súdy oboch inštancií riadne neodôvodnili, prečo nepredložili dovateľmi navrhnuté prejudiciálne otázky a následné nepredloženie takýchto otázok má podľa nich za následok porušenie ústavného práva na zákonného sudcu.

Právna veta:

Prejudiciálne konanie sa považuje za užitočné vtedy, ak sa v prípade pred vnútroštátnym súdom nastolila nová otázka výkladu, s ktorou sa spája všeobecný záujem na jednotnom uplatňovaní práva EÚ, alebo ak existujúca judikatúra neposkytuje potrebné objasnenie na riešenie novej právnej situácie. Je však vždy výlučne len na vnútroštátnom súde, ktorý vec prejednáva, aby posúdil potrebu návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ako aj relevantnosť otázok, ktoré položí SDEÚ. Preto možno konštatovať, že okolnosť, že dovateľia súdu prvej inštancie navrhovali predloženie prejudiciálnych otázok a či tento súd návrhu vyhovel, alebo nevyhovel, je bezpredmetná, nakoľko predloženie návrhu na začatie prejudiciálneho konania je výslovne v kompetencii súdu, a to vnútroštátneho, ktorý ten-ktorý spor prejednáva. Z uvedeného teda vyplýva, že takto nemohlo ani dôjsť k porušeniu (akéhokoľvek) práva dovateľov.

Právna oblasť: Civilné právo procesné

Právny inštitút: Dolovanie, Odôvodnenie rozhodnutia, Prejudiciálna otázka

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z. z. – § 420 písm. f)

12. K nutnosti určenia, ktorá časť započítavaných pohľadávok zanikla, ak sa započítava viacero pohľadávok v súčte prevyšujúcom pohľadávku, voči ktorej započítanie smeruje

Uznesenie Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 43CoKR/21/2023 zo dňa 28. 3. 2024

Anotácia:

Rozhodnutie bolo vydané v spore o určenie pravosti popretej pohľadávky. Tento vznikol v nadväznosti na oznámenie správcu o popretí pohľadávok uplatnených prihláškou založenom na jednostrannom započítaní pohľadávok. Žalobca žalobu okrem iného odôvodnil aj tým, že k zániku prihlásených pohľadávok nemohlo dôjsť, pretože započítavané pohľadávky nebolo možné jednoznačne identifikovať, nakoľko z obsahu zápočtu nevyplynulo, ktorá ich časť je predmetom zápočtu. Súd 1. inštancie žalobu zamietol s tým, že započítanie z hľadiska špecifikácie pohľadávok vyhodnotil ako platné, pretože bolo realizované prostredníctvom uvedenia čísla dokladu, ktorým boli vyúčtované, výškou pohľadávok aj dátumom ich splatnosti.

Krajský súd Banská Bystrica ako odvolací súd ale so súdom 1. inštancie nesúhlasil. Zdôraznil, že v danom prípade sa započítavali viaceré pohľadávky, ktorých celková suma v súčte presiahla pohľadávku veriteľa, voči ktorej sa započítavalo. V započítacom prejave však nebolo uvedené, ktorá konkrétna časť pohľadávok bola predmetom zápočtu (a tým pádom nebolo jasné, ktorá časť by mala započítaním zaniknúť a ktorá naopak nie). Absenciu uvedenej informácie v započítacom prejave teda súd vyhodnotil ako skutočnosť spôsobujúcu absolútnu neplatnosť započítania pre jeho neurčitosť.

Právna veta:

Predmetom jednostranného započítavania môže byť na ktorejkoľvek strane aj viac pohľadávok, ktorých súhrnná výška nemusí byť na oboch stranách rovnaká, pričom v prípade, ak dlžník započítava proti pohľadávke veriteľa viac svojich pohľadávok, prevyšujúcich vo svojom súčte pohľadávku veriteľa, z úkonu započítania musí byť zrejmé, ktorá časť započítavaných pohľadávok zápočtom zanikla a ktorá nie, inak je úkon započítania podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka neplatný pre neurčitosť.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Započítanie pohľadávky, Zánik dlhu

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 37 ods. 1, § 580

13. K neplatnosti zmluvy o prevode nehnuteľnosti na syna a jeho manželku za účelom ich spoločného bývania, ak títo pri jej uzavretí zatajili, že uvedený úmysel v skutočnosti nemajú

Rozsudok Krajského súdu Trnava sp. zn. 10Co/152/2022 zo dňa 31. 1. 2024

Anotácia:

Rozhodnutie bolo vydané v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré boli na základe zmluvy (označenej ako kúpnej, hoci v skutočnosti išlo o bezodplatné plnenie) prevedené z rodiča jedného z manželov do vlastníctva manželov. Pri uzatváraní zmluvy bolo zo strany manželov deklarované, že nehnuteľnosti potrebujú, aby ich mohli využívať na spoločné bývanie; prevodcu zároveň presviedčali, že po prevode mu budú mať šancu byť väčšmi nablízku a budú mu pomáhať. V krátkom čase po podpise zmluvy sa však ukázalo, že vzťahy medzi manželmi museli byť už v dobe jej uzatvorenia rozvrátené a úmysel spoločného bývania v nehnuteľnostiach teda museli len predstierať.

Uvedené konanie bolo Okresným súdom Trnava a následne aj Krajským súdom Trnava posúdené ako rozporné s dobrými mravmi. Súdny zatajenie skutočného stavu vzťahov manželov a prezentovanie záujmu o spoločné bývanie vyhodnotili ako neprípustnú lešť, a to vzhľadom na to, že prevodca bol ich blízkou osobou, voči ktorej mali v uvedenej záležitosti zachovať úprimnosť. Prevodná zmluva teda bola posúdená ako neplatná.

Právna veta:

- I. Žalobkyňa, žalovaná 1/ a pôvodne žalovaný 2/ boli pri uzatváraní kúpnej zmluvy vo vzájomnom vzťahu blízkych osôb.
- II. Vzájomné vzťahy blízkych osôb sú spravidla založené na väčšej otvorenosti, úprimnosti, informovanosti, dôvere, ale aj na pocite väčšej zodpovednosti voči sebe navzájom. V posudzovanom prípade súd prvej inštancie hodnotil správanie žalovanej 1/ a pôvodne žalovaného 2/ vo vzťahu k žalobkyni ako osobe blízkej, zároveň odkázanej na pomoc žalovaného 2/, s ktorou dojednávajú zmluvu, predmetom ktorej bol prevod nehnuteľností významnej hodnoty, pričom sa v konaní preukázalo, že prevod týchto nehnuteľností bol v skutočnosti bezodplatný, i keď zmluva bola vyhotovená ako kúpna zmluva, aj z hľadiska dobrých mravov. Dospel k záveru, že uzavretie takejto zmluvy so žalobkyňou je v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko žalovaná 1/ a pôvodne žalovaný 2/ žalobkyni zamlčali dôvody vážneho narušenia svojho manželstva, ktoré v skutočnosti bránili naplniť nimi tvrdený záujem o trvalé bývanie v prevádzanom dome a takýto záujem z ich strany nemohol byť vážne mienený. Podľa názoru súdu nie je takéto správanie akceptovateľné z hľadiska všeobecne platných a uznávaných pravidiel morálky, ktorých dodržiavanie sa vyžaduje v ľudskej spoločnosti.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Vlastníctvo, Právne úkony, Dobré mravy

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 37 ods. 1, § 39, § 116

14. Bezdôvodné obohatenie bez právneho dôvodu vs. neplatnosť právneho úkonu

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/157/2022 zo dňa 25. 10. 2023

Anotácia:

Rozhodnutie sa venuje otázke dôsledného rozlišovania plnenia bez právneho dôvodu a plnenia z neplatného právneho úkonu. Toto rozlišovanie má význam pre určenie kto je osobou povinnou na vydanie a čo sa má vydať.

Právna veta:

Na rozdiel od bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, v prípade neplatnosti právneho úkonu ide o stav, že došlo k plneniu na základe zmluvy, ktorá sa ukázala ako neplatná. Dôsledkom neplatnej zmluvy je povinnosť zmluvných strán si vrátiť všetko, čo plnením nadobudli. Zo zákona vyplýva, že ak ide o plnenie z neplatnej zmluvy, vzájomnú povinnosť vrátiť plnenie majú iba zmluvné strany.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Bezdôvodné obohatenie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 451 ods. 2

15. K platnosti dojednania, že sa v prípade smrti prenajímateľa mení nájom na dobu neurčitú na nájom na dobu určitú a vypovedať ho môže len nájomca

Rozsudok Krajského súdu Trenčín sp. zn. 17Co/60/2022 zo dňa 31. 1. 2024

Anotácia:

Rozhodnutie bolo vydané v konaní o vypratanie nehnuteľností, ktoré bolo začaté na základe žaloby právnych nástupcov pôvodného prenajímateľa nehnuteľností. Pôvodný prenajímateľ s nájomcom uzatvoril dodatok k nájomnej zmluve, v zmysle ktorého sa v prípade jeho úmrtia mení nájom pôvodne dojednaný na dobu neurčitú na nájom na dobu trvajúcu 10 rokov. Právni nástupcovia prenajímateľa ale dojednanie vyhodnotili ako neplatné. Nájom preto vypovedali a domnievali sa, že na základe podanej výpovede došlo k jeho ukončeniu a vzhľadom na uvedené žalovaný nehnuteľnosti užíval bez právneho dôvodu. Súd prvej inštancie im dal za pravdu, keď dojednanie považoval za neplatné pre rozpor so zákonom, pretože podľa neho išlo o protiprávne disponovanie s majetkom pre prípad smrti.

Krajský súd Trenčín sa však s uvedeným názorom nestotožnil. Uviedol, že dojednanie je platné s tým, že jeho účinnosť je viazaná na splnenie podmienky, čo Občiansky zákonník výslovne umožňuje. Ak teda bolo dojednanie platné, nebolo možné nájom zo strany právnych nástupcov prenajímateľa platne vypovedať; z uvedených dôvodov preto žalobu zamietol ohľadom nehnuteľností, ktorých sa týkal právny režim nájmu.

Právna veta:

- I. V prejednávacom prípade sa pôvodný prenajímateľ (právny predchodca žalobcov) a nájomca (žalovaný) dohodli dodatkom k nájomnej zmluve na zmene obsahu právneho úkonu, ktorý bude viazaný na odkladaciu podmienku, konkrétne na smrť pôvodného prenajímateľa. Počnúc nasledujúcim rokom od úmrtia pôvodného prenajímateľa sa zmenila doba trvania nájmu z doby neurčitej na dobu určitú, na 10 rokov. Takéto dojednanie je platné a neukladá povinnosť dedičom. Dedičia vstúpili do pozície pôvodného prenajímateľa. Táto podmienka vyjadrila zmenu v obsahu právneho vzťahu, čo prípustné je.
- II. Nájomná zmluva v časti jej trvania po smrti pôvodného prenajímateľa (na dobu určitú, na 10 rokov, počnúc nasledujúcim rokom od jeho smrti) nie je preto neplatná. Nájomná zmluva je v tejto časti platná.
- III. Účastníci zmluvy si v nájomnej zmluve ... dohodli ..., že pred skončením upravenej doby nájmu (mysliac tým 10-ročnú dobu) môže vypovedať zmluvu iba nájomca.
- IV. Nájomnú zmluvu však vypovedali prenajímatelia. Podľa nájomnej zmluvy tak urobiť prenajímatelia nemohli. Ani žiaden zákonný podklad pre výpoveď prenajímateľov nejestvuje (viď § 680 ods. 3, 582 Občianskeho zákonníka), preto tak prenajímatelia nemohli urobiť ani podľa zákona.
- V. Na základe týchto skutočností odvolací súd dospel k záveru, že výpoveď prenajímateľov je neplatná.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Právne úkony, Nájom

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 36, § 680